

BREV FRA

MICHAEL KUTTNER

Jyllands-Postens korrespondent
michael.kuttner@jp.dk

Et vindue i Prag

En udenrigsminister styrter ud ad vinduet. Det var formentlig mord.

PRAG

Historien er en mærkelig størrelse. Ofte står man foran den uden rigtigt at kunne se den.

Czernin-palæet i Prag er et glimrende eksempel. Her har Tjekkiets udenrigsministerium sit hovedsæde, og umiddelbart adskiller det sig ikke fra alverdens andre bureaukratier. Nogle vagter ved indgangen, en venlig receptionist og et apparat, der som i lufthavnen skal afsløre, om man bærer våben eller andre mistænkelige genstande. Derefter er der trapper og kontorer alle vegne.

Men bygningen, der er fra slutningen af 1600-tallet, har vægge, som, hvis de kunne tale, ville være i stand til at fortælle et og andet. I den store sal blev Warszawapagten, den østeuropæiske militæralliance ledet af Moskva, opløst 1991. Det var en glædelig begivenhed, i det mindste hvis man ikke var russer.

På fjerdesalen, oppe under taget, fandt en endnu mere dramatisk begivenhed sted. Her styrtede en udenrigsminister ud ad vinduet til badeværelset og endte på gårdspladsen nedenfor. Det var i 1948, og ministeren, Jan Masaryk, var formentlig død på stedet.

Masaryk var antikommunist og havde levet mange år i London, først som ambassadør, siden som medlem af den tjekiske eksilregering under Anden Verdenskrig. Han vendte tilbage til Prag i 1945 og var udenrigsminister under en regering ledet af stalinisten Klement Gottwald.

Udenrigsministeren var omgivet af fjender, og i 1947 var han sammen med andre ikke-kommunister udsat for et sprængstofattentat. Bomberne var anbragt i parfumeæsker. Masaryk overlevede, men hans lejlighed på øverste etage må have været som et fængsel.

Det er aldrig fastslået med sikkerhed, at ministeren blev puffet ud ad vinduet, og at der således var tale om et mord, men der er næppe andre forklaringer. Prag har en

uheldig tradition for vinduesstyrt, det første fandt sted i 1419 under hussitterkrigene, hvor 10 mennesker, herunder borgmesteren, blev smidt ud fra rådhuset. Det andet foregik under en stænderopstand i 1618. Her blev statholderen og to andre kastet ud fra slottet.

” Sjældent har en visit i et badeværelse været mere bevægende.

I sidste uge var jeg i Czernin-palæet for at møde den nuværende udenrigsminister, der kan udfylde sit embede mere sorgløst. Jeg havde udvist interesse for Masaryks skæbne, så efter samtalen fik jeg tilbudt et besøg i badeværelset, der normalt er lukket for offentligheden. Jeg sagde ja tak, og sjældent har en visit i en sådan lokalitet været mere bevægende.

Badeværelset er, i modsætning til resten af lejligheden, ikke moderniseret. Det er som at træde ind i 1940'erne, der er en solid håndvask, et toilet og en bruser med et mandshøjt stativ af rustfrit stål, så Masaryk, der var af kraftig statur, havde noget at holde sig fast i. Et par meter derfra er vinduet. Kommunisterne hævdede, at ministeren begik selvmord, men han må have haft svært ved at kravle op til åbningen, og ingen har været i stand til at forklare, hvorfor hans lig blev fundet 10 meter fra bygningen.

På vej ud passeres Masaryks radioapparat, en tung sag i art déco fra E.H. Scott i Chicago. Den blev i sin tid kaldet radioernes Stradivarius. Man forestiller sig, hvordan ministeren sad ved højtaleren og fulgte med i verdens gang. Den virker endnu, siger diplomaten, der viser rundt.

Man har lyst til at tænke den for en mindekoncert.

AIR MAIL

